

Seria de autor
JAMES CLAVELL

SHŌGUN (vol. I-II)

TAI-PAN (vol. I-II)

GAI-JIN (vol. I-II)

NOBILA CASĂ (vol. I-II)

CHANGI

VĂRTEJUL (vol. I-II)

JAMES CLAVELL

Changi

Traducere din limba engleză, postfață și note
SERGIU CELAC

LITERA

București
2020

CAPITOLUL 1

- Îi vin eu de hac ticălosului, chiar de-ar fi să mor!

Locotenentul Grey era bucuros că, în sfârșit, izbutise să spună cu voce tare gândul care îl muncea din rărunchi de atâta vreme. Tonul otrăvit al lui Grey l-a trezit brusc din reverie pe sergentul Masters. Tocmai se gândea la o sticlă de bere australiană de la gheață, la o friptură cu un ou prăjit deasupra, la casa lui din Sydney, la nevastă-sa, la sânii ei, la mireasma ei. Nici nu s-a ostenit să urmărească privirea locotenentului ațintită spre fereastră. Știa pe cine trebuie să fi văzut printre oamenii pe jumătate goi care treceau pe poteca de pământ bătucit, în lungul rețelei de sârmă ghimpată. Și totuși l-a uimit izbucnirea lui Grey. De obicei, șeful poliției militare interne de la Changi era scump la vorbă și inabordabil ca orice englez.

- Nu vă prăpădiți cu firea, domnule locotenent, a spus plictisit Masters. Îl aranjează ei, japonezii, cât de curând.

- Dă-i în mă-sa de japonezi, a zis Grey cu năduf. Vreau să-l prind eu. Vreau să-l văd aici, la carceră. Iar când termin eu cu el, vreau să ajungă la închisoarea din Utram Road.

Masters s-a schimbat la față.

- Utram Road?

- Chiar așa.

- Pe cinstea mea, îmi dau scama de ce vreți să-l înfunțați, dar zău că nu i-aș dori nimănui soarta asta.

- Acolo îi e locul. Și am să am eu grijă să ajungă acolo. Pentru că e un hoț, un mincinos, un trișor, o căpușă. Un ticălos de vampir care se îmbuibă pe seama noastră.

Grey s-a ridicat de la locul lui și s-a apropiat de fereastra colibei care adăpostea sediul poliției militare, în căldura înăbușitoare, s-a scuturat de muștele care se ridicau în roiuri printre scândurile podelei, și-a mijit ochii, ferindu-i de strălucirea orbitoare a razelor soarelui de amiază ce se reflectau din pământul bătătorit.

- Pe toți sfinții, a rostit el, am să mă răzbun pentru noi toți.

„Baftă, camarade“, și-a zis în gând Masters. „Dacă îi poate veni cineva de hac lui King, tu ești omul. Ai în tine exact atâta ură cât trebuie.“ Lui Masters nu-i erau dragi ofițerii și nici poliția militară nu-i era dragă. Pe Grey îl disprețuia în mod deosebit, căci Grey fusese avansat de la trupă și încerca să ascundă acest lucru.

Dar Grey nu era singur în ura sa. Toți cei din Changi îl urau pe King. Îi urau trupul musculos, lucirea senină a ochilor albaștri. În această lume crepusculară de cadavre ambulante nu existau oameni grași sau bine făcuți, rotofei sau plinuți, trupeși sau impliniți. Nu erau decât chipuri dominate de ochi, trupuri istovite, numai vână, piele și os. Nici o diferență între ei, decât vârsta, chipul și înălțimea. Și în toată această lume King era singurul care se hrănea omenește, fuma omenește, dormea omenește, visa omenește și arăta omenește.

– Dumneata! a răcnit Grey. Caporal! Treci aici!

King („Împăratul“, cum i se spunea) își dăduse seama că Grey îl urmărește încă din clipa când trecuse de colțul închisorii, și nu pentru că avea puțința să pătrundă întunericul din coliba poliției militare, ci pentru că știa că Grey e o persoană cu tabieturi, iar atunci când ai un dușman este bine să-i știi metehnele. King știa despre Grey atâta cât poate ști un om despre altul.

A părăsit poteca și s-a îndreptat spre coliba singuratică, izolată de celelalte colibe ca un buboi printre răni.

– M-ați chemat, domnule locotenent? a întrebat King, dând salutul reglementar.

Avea un zâmbet amabil. Ochelarii de soare îi mascau disprețul din ochi.

De la înălțimea ferestrei, Grey l-a măsurat lung pe King. Expresia încordată abia ascundea ura care-i devenise o a doua natură.

– Unde te duci?

– Mă întorc la coliba mea... domnule locotenent, l-a lămurit King cu răbdare.

În tot acest timp, cântărea în minte eventualitățile: o fi avut vreo scăpare, l-o fi denunțat careva, ce-o fi oare cu Grey?

– De unde ai cămașa asta?

Împăratul cumpărase cămașa cu o zi înainte de la un maior care o păstrase neatinsă timp de doi ani, până în ziua în care a trebuit să o vândă pe bani ca să-și procure hrană. Lui King îi plăcea să fie

îngrijit și bine îmbrăcat, în condițiile în care toți ceilalți n-aveau ce pune pe ei, era bucuros că astăzi cămașa de pe el era curată și nouă, pantalonii lungi bine călcați pe dungă, ciorapii proaspăt spălați, pantofii bine lustruiți, chipiul imaculat. Îi venea să și râdă de Grey, aproape gol, doar cu niște pantaloni peticiți, caraghios de scurți, și niște saboți de lemn în picioare, iar bereta de tanchist i se făcuse verzulie și țepăună din cauza mucegaiului tropical.

– Am cumpărat-o, a răspuns King. Mai de mult. Nu e nici o lege care să-mi interzică să cumpăr ceva, orice, aici sau în altă parte. Domnule...

Grey a sesizat impertinența aceluia „domnule“ de la urmă.

– Bine, caporal. Treci înăuntru!

– De ce?

– Vreau să stăm puțințel de vorbă, i-a răspuns ironic Grey.

King și-a ținut firea, a urcat treptele, a pătruns prin deschiderea ușii, s-a oprit lângă masă.

– Acum ce doriți? Domnule...

– Golește-ți buzunarele.

– De ce?

– Faci ce-ți spun eu. Știi doar că am dreptul să te percheziționez în orice moment, a precizat Grey, lăsând să se întrevadă ceva din disprețul care clocotea în el. Am și acordul comandantului tău direct.

– Numai pentru că ați insistat să-l obțineți.

– Aveam și motive. Golește-ți buzunarele!

Cu un aer de plictis, Împăratul s-a conformat. La urma urmelor, n-avea nimic de ascuns. Batista, pieptenele, portmoneul, un pachet de țigarete de fabrică, tabachera plină cu tutun crud de Java, foită fină de țigară din hârtie de orez, chibrituri. Grey s-a asigurat că toate buzunarele sunt goale, apoi a deschis portmoneul. Erau acolo cincisprezece dolari americani și aproape patru sute de dolari singaporezi de emisie japoneză.

– De unde ai banii ăștia? s-a răstit la el Grey, simțind cum i se preling spre bărbie picăturile de sudoare.

– I-am câștigat la cărți. Domnule...

Grey a răs fără haz.

– Iar ai avut noroc. Te țin norocul ăsta de aproape trei ani. Nu-i așa?

– Acum ați terminat cu mine? Domnule...

– Nu. Ia să-ți văd ceasul.

– E pe listă...

– Am spus că vreau să mă uit la ceasul ăla!

Încrunțat, Împăratul și-a tras de pe mână brățara elastică din oțel inoxidabil, i-a întins ceasul lui Grey.

În pofida urii pe care o nutrea față de King, Grey a simțit o undă de invidie. Ceasul era impermeabil, rezistent la șocuri, automat. Un „Oyster Royal“. Cea mai neprețuită avere la Changi, cu excepția aurului. A întors ceasul pe partea cealaltă și s-a uitat la cifrele gravate în oțel, s-a dus apoi la peretele din împletitură de frunze, a luat din cui lista averilor lui King, a dat la o parte, cu un gest reflex, furnicile de pe ea și a verificat cu meticulozitate numărul de pe „Oyster Royal“, comparându-l cu cel al ceasului de pe listă.

– Se potrivește. Nu vă îngrijorați. Domnule...

– Nici nu mă îngrijorez, i-a replicat Grey. Tu ar trebui să fii îngrijorat.

I-a înapoiat ceasul, obiect ce însemna hrană asigurată pe șase luni.

King și-a pus ceasul la mână, a început să-și adune portmoneul și celelalte lucruri.

– A, da. Inelul! și-a amintit Grey. Trebuie verificat.

Dar și inelul s-a potrivit cu cel de pe listă. Era trecut ca inel de aur cu însemnul clanului Gordon. Alături de acest înscris figura și o schiță a însemnului.

– Cum se face ca un american să fie în posesia unui inel Gordon? Grey mai pusese de multe ori această întrebare.

– L-am câștigat. La un pocheràș.

– Ai o memorie remarcabilă, caporale, a spus Grey, dându-i înapoi inelul.

Ștuse din capul locului că atât inelul, cât și ceasul se vor potrivi cu cele de pe listă. Folosise percheziția doar drept pretext. Se simțea îndemnat, la un mod aproape masochist, să se afle, măcar pentru câteva clipe, în preajma prăzii pe care o urmărea. Mai știa și că Împăratul nu intră în panică prea ușor. Mulți încercaseră să-l prindă

la înghesuială, dar dăduseră greș pentru că era deștept, prudent și foarte viclean.

– Cum de se întâmplă, a spus cu asprime Grey, arzând deodată de invidie pentru ceas, inel, țigări, chibrituri și bani, că tu ai atâtea, iar noi, ceilalți, nu avem nimic?

– Nu știu, domnule locotenent. Așa o fi norocul meu.

– De unde ai banii ăștia?

– I-am câștigat la cărți. Domnule..., a răspuns King la fel de politicoasă.

Întotdeauna le spunea ofițerilor „domnule“ și îi saluta primul, chiar și pe cei englezi sau australieni. Dar știa și că ei își dau seama de imensitatea disprețului său față de acest „domnule“ și față de salut. Toate astea erau contrare spiritului american. Omul e om, indiferent de origine, familie sau grad militar. Dacă-l respecti, îi spui „domnule“. Dacă nu, nu; numai netrebnicii pot avea ceva împotriva. Să-i ia naiba!

Împăratul și-a pus inelul pe deget, și-a încheiat nasturii de la buzunare, a scuturat niște fricile imagine de praf de pe mânecă.

– Ați terminat cu mine? Domnule...

Îndată a și văzut lucirea de enervare din ochii lui Grey.

Grey s-a întors atunci spre Masters care urmărea scena cu un aer de nervozitate.

– Sergent, vrei să-mi dai, te rog, un pic de apă?

Cu o mutră plictisită, Masters i-a adus plosca agățată lângă ușă.

– Pofțiți, domnule locotenent.

– Asta-i de ieri, a spus Grey, știind perfect că nu-i adevărat. Umple-o cu apă proaspătă.

– Aș fi jurat că am umplut-o la prima oră, a spus Masters și a ieșit, clătănând din cap.

Grey a lăsat tăcerea să mai dăinuie. King stătea în fața lui degajat, aștepta. O adiere de vânt a foșnit prin cocotierii care se înălțau deasupra junglei, dincolo de îngrăditură, vestind apropierea ploii. Nori negri se înălțau de-acum dinspre răsărit, mai-mai să acopere tot cerul. Curând vor transforma praful în mocirlă, iar aerul umed va deveni mai respirabil.

– Doriți o țigară? Domnule..., a spus King, oferindu-i pachetul.

Ultima dată când mai fumase Grey o țigară de fabrică fusese cu doi ani înainte, de ziua lui. Când împlinise douăzeci și doi de ani. A rămas cu ochii la pachet, dorindu-și o țigară; de fapt, și le dorea pe toate.

– Nu, a răspuns el încruntat. Nu vreau să iau din țigările tale.

– Nu vă deranjează dacă fumez? Domnule...

– Ba mă deranjează!

Cu ochii țintă la Grey, King și-a scos calm o țigară. A aprins-o. a tras adânc în piept.

– Scoate-o din gură! i-a ordonat Grey.

– Sigur. Domnule..., a zis King și a mai tras încet un fum înainte de a se supune; apoi privirea i s-a înăspriț. Nu sunt subordonatul dumneavoastră și nu e nici o regulă care să spună că n-am voie să fumez când am chef. Sunt american și n-am treabă cu patriotarii care-mi flutură pe la nas drapelul britanic! Vi s-a mai semnalat acest lucru. Și mai lăsați-mă-n pace! Domnule...

– Sunt cu ochii pe tine, caporale, a izbucnit Grey. Curând ai să faci tu un pas greșit, eu voi fi pe fază, iar tu vei fi acolo, a arătat el cu degetul tremurând spre cușca de bambus ce servea drept carceră. Acolo ți-e locul.

– Eu nu încalc nici o regulă...

– De unde faci rost de bani?

– Îi câștig la cărți.

Împăratul s-a apropiat la un pas de Grey. Își stăpânea mânia, dar părea mai primejdios decât de obicei.

– Mie nu-mi dă nimeni nimic. Ce am e-al meu și e câștigat de mine. Cum îl câștig mă privește.

– Nu atâta timp cât eu sunt șeful poliției militare, și-a încleștat pumnii Grey. În ultimele luni s-au furat o groază de medicamente. Poate că știi ceva despre asta.

– Uite ce e... Ascultă, s-a înfuriat King. Eu n-am furat nimic la viața mea. N-am vândut droguri niciodată în viață, să nu uiți asta! Pe naiba, dacă n-ai fi ofițer, te-aș...

– Dar asta e că sunt și chiar mi-ar plăcea să te încumeți. Pe Dumnezeu că mi-ar place! Te crezi al dracului de tare. Ei bine, eu știu că nu ești.

– Un lucru îți spun. Când scăpăm din rahatul asta de Changi, să vii să mă cauți... Am să-ți ofer dinții în batistă!

– N-am să uit! a zis scrâșnit Grey, încercând să-și potolească bătăile inimii. Dar ține minte: până atunci te am în vedere și te aștept la cotitură. N-am auzit încă de vreunul pe care să nu-l părească norocul până la urmă. Iar bafta ta e pe terminate!

– Ba nu, câtuși de puțin! Domnule...

King știa însă că e multă dreptate în vorbele acelea. Până acum îl cam răsăfășe norocul. Chiar foarte tare. Dar norocul înseamnă osteneală, capacitate de prevedere și încă un pic de altceva în plus, dar nu riscuri inutile, în orice caz, cel mult un risc calculat. Cum a fost astăzi cu diamantul. Patru ditamai caratele. Știa, cel puțin, cum să pună mâna pe el. Atunci când va fi gata. Și dacă poate face această afacere, ea va fi ultima, nu va mai fi nevoie să riște, măcar aici, la Changi.

– Are să te lase și pe tine norocul, a repetat cu răutate Grey. Și știi de ce? Pentru că ești la fel cu toți borfașii. Lăcomia te omoară...

– Nu sunt eu omul să-ți suport toate măgăriile, a izbucnit mândru împăratul. N-oi fi eu mai borfaș decât...

– Ba da, ești. Tot timpul încalci legea.

– Pe dracu'. Poate legea japonezilor...

– La naiba cu legea japonezilor! Eu vorbesc de regulamentul lagăruului. În lagăr legea spune să nu te ții de negustorie. Asta e exact ce faci tu!

– Dovedește-o!

– Am s-o fac la timpul potrivit. O dată ai să calci tu greșit. Atunci să vedem cum ai să supraviețuiești în rând cu noi. Aici, în cușca mea. Iar după cușcă, am să mă îngrijesc personal să fii trimis la Utram Road!

Împăratul a simțit cum îl străfulgera un fior înghețat de groază, din inimă și până jos, la boașe.

– Hristoase, a scrâșnit el printre dinți. Ești chiar tipul de nemernic care e în stare s-o facă și pe asta!

– În cazul tău, a rostit Grey cu spume la gură, va fi o plăcere. Japonezii sunt doar prietenii tăi!

– Ascultă, tu...

Încleștându-și pumnul uriaș, King a pornit spre Grey.

– Hei, ce se întâmplă acolo?

Colonelul Brant a urcat în grabă treptele, a pătruns în colibă. Era un om scund, dacă depășea un metru cincizeci, cu barba înfășurată sub bărbie, ca la sikhi. Purta în mână un bastonaș de bambus. Chipiul de infanterist îi era zdrențuit tot, cârpit cu pânză de sac; în centru, însemnul regimentului lucea ca aurul, tocit după ani de lustruală.

– Nim... nimic, domnule colonel, l-a liniștit Grey, lovind cu palma într-un nor de muște ivit pe neașteptate; încerca să-și recăpete suflul normal. Tocmai l-am... percheziționat pe caporal...

– Ei lasă, Grey, l-a întrerupt colonelul Brant, vorbind apăsător. Am auzit ce-ai spus de Utram Road și de japonezi. Ești în dreptul tău să-l percheziționezi și să-l chestionezi, toată lumea știe asta, dar n-are nici un rost să-l ameninți sau să-l jignești. Apoi, întorcându-se spre King, cu fruntea îmbrobonată de sudoare: Dumneata, caporal, să-i mulțumești stelei care-ți poartă noroc, așa să știi, că nu-ți fac raport la căpitanul Brough să bage nițică disciplină-n tine. Ar trebui să-ți dai seama că nu poți umbla mereu gătit în halul ăsta. Destul să scoți pe oricine din sărite. Parcă ți-o cauți cu lumânarea.

– Am înțeles, domnule colonel, a spus King, aparent calm, dar înjurându-se în gând pentru faptul că-și pierduse stăpânirea de sine – exact ce urmărise Grey din capul locului.

– Uită-te și tu la hainele mele, spunea acum colonelul Brant. Cum dracu' crezi că mă simt în ele?

King n-a mai răspuns. Doar în gând și-a zis: „Asta-i problema ta, Mac: tu îți vezi de-ale tale, eu de-ale mele“. Colonelul nu avea pe el decât o cârpă legată peste coapse, făcută dintr-o jumătate de sarong și innodată la brâu ca o fustanelă scoțiană, iar pe dedesubt nu mai avea nimic. „Împăratul“ era singurul om din Changi care purta chiloți. Avea șase perechi.

– Crezi că nu te pizmuiesc pentru pantofii ăia? a întrebat iritat colonelul Brant. Când eu trebuie să port blestemații ăștia de galenți?

Într-adevăr, purta papuci din dotare: tâlpige de lemn cu o bandă de pânză deasupra.

– Nu știu, domnule colonel, a răspuns King cu umilință prefăcută, atât de dragă urechilor de ofițer.

– Chiar așa. Chiar așa. Colonelul Brant s-a întors acum spre Grey: Cred că ești dator să-i ceri scuze. Faptul că l-ai amenințat este o mare greșeală. Trebuie să fim drepecți, nu-i așa, Grey?

Colonelul și-a șters iar sudoarea de pe față. Grey a făcut un efort uriaș ca să înăbușe înjurătura care fusese cât pe ce să-i scape de pe buze.

– Îmi cer scuze.

Cuvintele au răsunat încet și crispat, iar King abia și-a putut stăpâni zâmbetul.

– Foarte bine, a făcut aprobator din cap colonelul Brant, apoi a întors privirea spre King. Foarte bine, dumneata poți să pleci. Însă dacă te mai gătești așa, să știi că dai de bucluc! Ți-o faci cu mâna dumitale!

– Mulțumesc, domnule colonel.

King a salutat ca la regulament și a ieșit din colibă, în plin soare. Din nou putea respira mai în voie și din nou s-a înjurat în gând. Hristoase, chiar era s-o pățească. Fusese cât pe ce să-l lovească pe Grey, iar aceasta ar fi fost o nebunie. Pentru a-și veni în fire, s-a oprit în dreptul potecii, și-a mai aprins o țigară; mulți dintre cei care treceau pe acolo au zărit țigara și i-au adulmecat aroma.

– Păcătos individ, a spus într-un târziu colonelul, urmărindu-l din ochi pe King și ștergându-și sudoarea de pe frunte; apoi s-a întors spre Grey: Chiar așa, Grey, trebuie să-ți fi pierdut mințile ca să-l provoci în halul ăsta.

– Mă scuzați. Am... mi-am închipuit că...

– Oricum ar fi el, este limpede că nu-i de demnitatea unui ofițer să-și piardă stăpânirea de sine. Rău, foarte rău, nu crezi?

– Da, domnule colonel.

Grey nu mai avea nimic de zis.

Colonelul Brant a mormăit ceva ininteligibil, a strâns din buze.

– Bine atunci. Noroc de mine c-am trecut pe aici. Nu-i admisibil ca un ofițer să se ia la harță cu un ostaș de trupă.

Și-a scăpat iar privirea spre ușă, urându-l pe King, râvnindu-i țigara.

– Păcătos tip, a repetat el fără să se uite la Grey, și nedisciplinat. La fel ca și ceilalți americani. O adunătură. Auzi, până și ofițerilor li se adresează pe numele mic. A ridicat din sprâncene. Iar ofițerii

se încing la jocuri de cărți cu trupa! Doamne ferește! Mai răi decât australienii... că și știa se dau în spectacol ca nimeni altul. O oroare! Nu se compară cu Armata Indiilor, ce zici?

– Așa e, domnule colonel, l-a aprobat supus Grey.

Colonelul Brant s-a întors brusc spre el.

– N-am în vedere... vezi dumneata, Grey, numai pentru că..., s-a oprit, avea ochii umeziți de lacrimi. De ce, de ce să facă ei toate astea? a întrebat cu glas stins. De ce, Grey? Eu... pe toți i-am iubit.

Grey a ridicat din umeri. Dacă nu l-ar fi pus să-și ceară scuze, poate că i-ar fi arătat mai multă compasiune.

Colonelul a ezitat, apoi s-a întors și a ieșit din colibă. Mergea cu capul plecat, îi șiroiau lacrimile pe obraji.

La căderea Singaporelui, în '42, ostașii săi sikhi au trecut de parte inamicului, la japonezi, aproape până la ultimul om, s-au răscolat împotriva ofițerilor lor englezi. Sikhii s-au aflat printre primii gardieni ai prizonierilor, iar unii dintre ei s-au purtat cu sălbăticie. Foștii ofițeri ai sikhilor nu mai aveau nici o clipă de liniște. Căci sikhii formaseră baza trupei, doar câțiva ce mai erau din alte regiamente indiene. Ostașii nepalezi, gorkha, se arătasera fideli până la unul, în ciuda torturilor și mizeriei. Acum, colonelul Brant își plângea oamenii, cei pentru care și-ar fi dat viața, cei pentru care era și acum gata să moară.

Grey l-a urmărit cum se duce, l-a zărit pe „Împărat“ fumând în marea potecii.

– Mă bucur că ți-am zis că de-acum e care pe care, și-a șoptit Grey, doar pentru el.

S-a așezat pe bancă, simțind o durere sfâșietoare în stomac – o amintire a faptului că dizenteria nu l-a ocolit nici săptămâna aceasta.

– La dracu', a suspinat el, blestemându-l pe colonelul Brant și faptul că trebuise să-și ceară scuze.

A revenit Masters cu plosca plină, i-a dat-o. El a înghițit o gură de apă, i-a mulțumit și s-a apucat să-și facă planuri cum să-i vină de hac lui King. Dar foamea era prea tare pe la ora prânzului, nu se mai putea concentra pe un gând anume.

Un geamăt înăbușit a spintecat aerul stătut. Grey a aruncat o privire iute spre Masters, care ședea liniștit, fără să-și dea seama că

a scos vreun sunet, urmărea cum mișună pe grinzi șopârlele de casă, cum se reped după insecte și se dedau la plăcerile cărnii.

– Tu ai dizenterie, Masters?

Masters și-a îndepărtat cu un gest leneș mozaicul de muște de pe față.

– Nu, dom' locotenent. Cel puțin, n-am avut de aproape două săptămâni.

– Enterită?

– Nu, slavă Domnului. Vreo amibă, ceva. Iar malarie n-am mai avut de aproape trei luni. Aș zice c-am avut mult noroc și sunt în formă bună, în ciuda...

– Da, a zis Grey și a mai adăugat: Pari destul de în formă.

Știa însă că va trebui să ceară un înlocuitor, cât de curând. S-a mai uitat o dată după King; văzându-l cum fumează, i s-a făcut greață de dor de-o țigară.

Masters a gemut din nou.

– Ce dracu' ai? l-a întrebat iritat Grey.

– Nimic, dom' locotenent. Nimic. Poate o fi...

Dar efortul de a vorbi era prea mare și Masters a lăsat vorbele să treneze, să se topească în bâzâitul muștelor. Muștele erau atotputernice ziua, iar țânțarii noaptea. N-aveai pace. Nici când. Cum o fi să trăiești fără muște și țânțari, fără atâția oameni? Masters încerca să-și amintească, dar efortul era prea mare. Așa că a rămas așezat acolo liniștit, tăcut, abia suflând, o cochilie din ceea ce fusese cândva un bărbat. Iar sufletul i se zbuciuma în neliniște.

– Bine, Masters, acum poți pleca, a spus Grey. Am să stau eu până-ți vine schimbul. Cine e azi?

Masters s-a silit să-și pună creierul în stare de funcționare și a rostit abia după o vreme:

– Bluey... Bluey White.

– Pentru numele lui Dumnezeu, vino-ți în fire, omule, s-a răstit la el Grey. Caporalul White a murit acum trei săptămâni.

– A, da, scuzați, dom' locotenent, a rostit moale Masters. Îmi pare rău, trebuie să fi... E... ă-ă. Cred că-i Peterson. Un amărât de englez. Cred că-i de la infanterie.

– Bine, bine. Poți să te duci la masă. Dar să nu zăbovești prea mult.

– 'Nțeles.